VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelma

TALOUSVALIOKUNTA 13.5.2025
BUDJETTINEUVOS ARMI LIINAMAA &
TALOUSPOLITIIKAN KOORDINAATTORI LAURI KAJANOJA

Talouden näkymät

- Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa alkuvuonna kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Ennuste on tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa.
- Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus.
- Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti ennustejaksolla.
    - BKT:n kasvun arvioidaan olevan 1,3 % v. 2025 ja 1,5 prosentin tuntumassa v. 2026–2029.
- Työllisyystilanne on heikko, mutta vuoden 2025 aikana piristynyt tuotanto kääntää työllisyyden asteittain kasvuun. Vuosina 2026–2029 työllisten määrä kasvaa ja työttömyysaste laskee runsaaseen 7 prosenttiin.

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT:n arvo, mrd. euroa	272,8	276,2	286,0	297,5	309,0	320,2	331,1
BKT, määrän muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Pitkä korko, 10 v, %	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6

Julkinen talous sitkeästi alijäämäinen

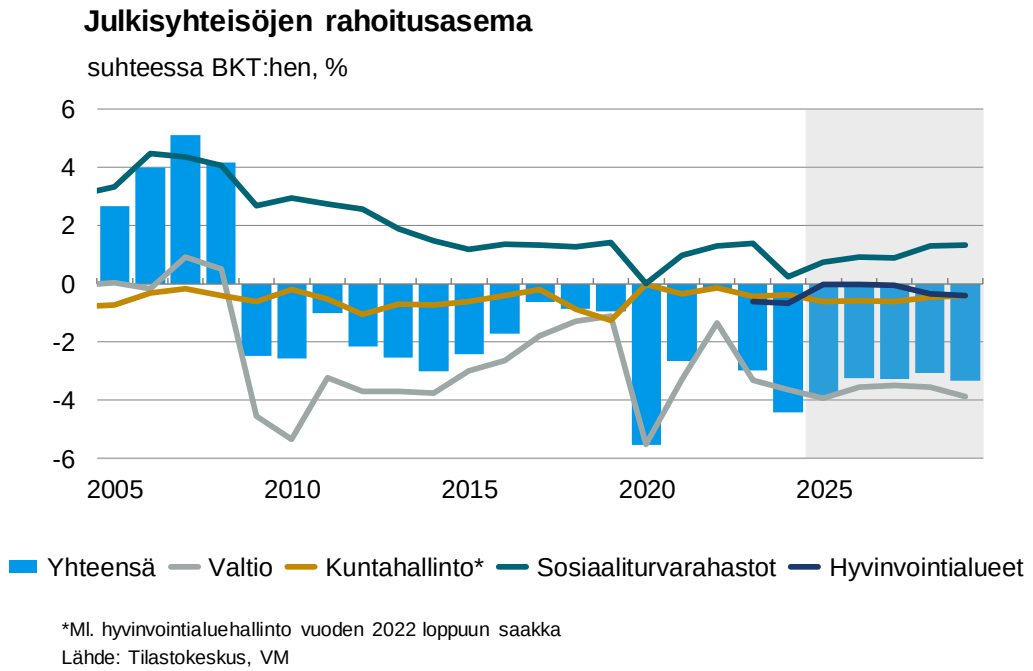

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

- Vuodesta 2025 alkaen julkisen talouden alijäämä alkaa pienentyä, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan ja talouden suhdanne kohenee. Vuoden 2025 alijäämä on 3,8 % suhteessa BKT:hen.
- Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin, jonka jälkeen alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin v. 2029.
- Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuosina 2028 ja 2029. Tämä kasvattaa myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista.
- Julkisen talouden velkasuhde n. 90 % v. 2029.

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

- Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset. Toisaalta menoja vähentävät hallituksen linjaamat uudistukset ja menosäästöt.
  - Vuonna 2029 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan 92,1 mrd. euroon vuoden 2026 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää erityisesti puolustusmenojen kasvu, mutta myös korkomenojen nousu.
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 83,0 mrd. euroa v. 2026 ja 85,2 mrd. euroa v. 2029, josta verotulojen osuuden arvioidaan olevan 76,6 mrd. euroa. Verotulot kasvavat keskimäärin 3,2 % vuodessa.
- Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 7,0 mrd. euroa v. 2026, keskimäärin 10,7 mrd. euroa vuosina 2027—2028 ja kasvavan 12,6 mrd. euroon v. 2029.
  - Vuonna 2026 tasapainoa vahvistavat kertaluonteiset tekijät.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

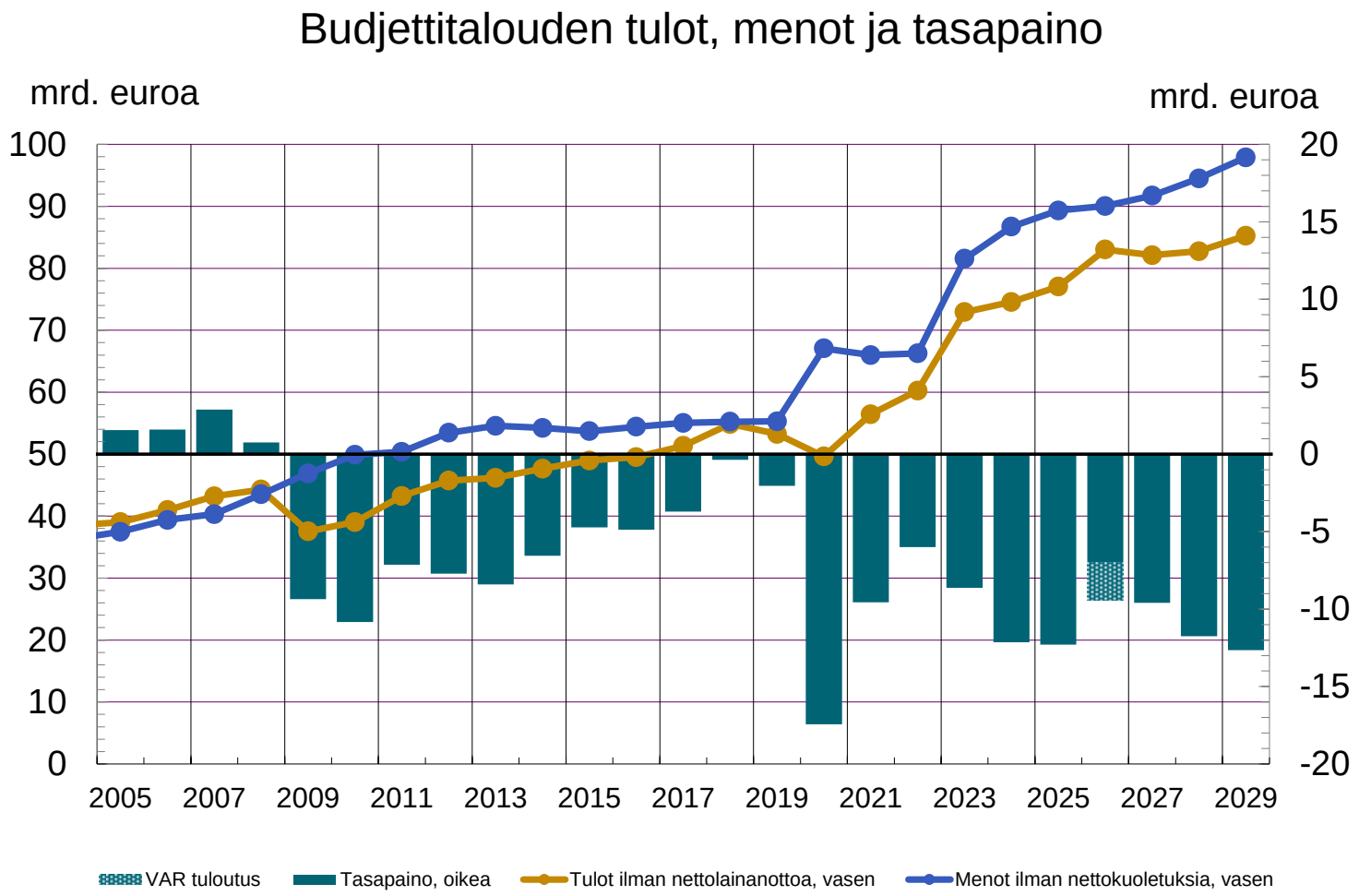

Tasapaino (mrd. euroa):

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA I): -12,3

2026 (JTS): -9,4 (-7,0)

2027 (JTS): -9,6

2028 (JTS): -11,8

2029 (JTS): -12,6

Vuoden 2026 kertaluonteinen tuloutus Valtion asuntorahastosta ei pienennä valtion velkaa. Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi jäyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 30.4.2025

T&K-rahoituksen kokonaisuus JTS2026-2029

- Julkisen talouden suunnitelma sisältää vuodelle 2026 yhteensä lähes 3,2 mrd. euron ja vuodelle 2027 yhteensä runsaan 3,4 mrd. euron panostukset T&K-toimintaan.
- Hallitus on jo aiemmin päättänyt merkittävistä T&K-rahoituksen kohdennuksista tuleville vuosille. Merkittävimmät rahoituksen lisäykset kohdentuvat yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen.
  - Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee vuoteen 2025 verrattuna yli 100 milj. eurolla v. 2026 yhteensä n. 735 milj. euroon ja edelleen n. 890 milj. euroon v. 2027
  - Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus nousee 527 milj. euroon v. 2026 ja edelleen 587 milj. euroon v. 2027
  - LUMI-AI –supertietokoneeseen varattu yhteensä 250 milj. euroa v. 2025–2028

Uudet T&K-rahoituksen kohdennukset

Kohdennus	2026	2027	2028	2029
Pysyvät rahoituksen korotukset (milj. euroa)				
Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan, tutkimuksen vahvistaminen	20	39	39	39
Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan, T&K-toiminnan vahvistaminen	10	15	15	15
CSC, suurteholaskennan ekosysteemin käytön monipuolistaminen ja kyvykkyyksien vahvistaminen	8	10	10	10
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) vapaaehtoiset ohjelmamaksut (valtuus)	7	20	20	20
EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan		5	5	5
Puolustusministeriön toimintamenot, MATINE-tutkimusrahoitus	1	1	1	1
Puolustusvoimien tutkimusohjelma	2	2	2	2
VTT, ydinenergiatutkimuksen laboratorioiden toimintaedellytysten varmistamiseen	2,8	2,8	2,8	2,8
Ennallistamisen tutkimus (Luke ja Syke)	2	2	2	2
Määräaikainen rahoitus (milj. euroa)				
GTK MinTecin koetehdaskokonaisuuden tutkimusinfrastruktuuri, 2. vaihe (valtuus)		37		
Elinvoimakeskukset, pk-yritysten T&K-toiminnan vahvistaminen (valtuus)	8	15	7	
Luontotyyppi- ja ekosysteemitiedon uusien kustannustehokkaiden menetelmien kehittäminen (Luke ja Syke)	2	2		
Suomen Akatemia: Hyvinvointialueiden T&K-toiminnan vahvistaminen (kliininen tutkimus), (valtuus)		8		
Yhteensä (milj. euroa)	**62,8**	**158,8**	**103,8**	**96,8**

Vaalikauden T&K-rahoituksen lisäykset verrattuna tekniseen kehykseen (ml. JTS2026-2029)

Pysyvät korotukset (milj. euroa)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Business Finland, valtuus	102	196	311	471	471	471	471
Suomen Akatemia, valtuus	55	100	112	180	172	172	172
Korkeakoulut, T&K-toiminnan rahoitus	0	0	30	54	54	54	54
EU-vastinrahoitus	35	50	55	65	65	65	65
VTR-rahoitus (STM)	5	10	10	10	10	10	10
CSC, suurteholaskennan turvaaminen	0	0	8	10	10	10	10
ESA, vapaaehtoiset ohjelmamaksut	0	0	7	20	20	20	20
Muut pysyvät korotukset	0	4	12	12	12	12	12
Yhteensä	**197**	**360**	**545**	**822**	**814**	**814**	**814**
Määräaikainen rahoitus (milj. euroa)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Tohtoripilotti	40	86	86	50	0	0	0
VTT-tutkimusinfra	10	38	72	33	0	0	0
LUMI:n korvaaminen	0	50	75	75	50	0	0
Tutkimuslaitosten post doc –ohjelma	0	5	13	13	8	0	0
GTK MinTec, tutkimusinfra	0	18	0	37	0	0	0
Elinvoimakeskukset, pk-yritysten T&K-toiminnan vahvistaminen (valtuus)	0	0	8	15	7	0	0
Muu määräaikainen rahoitus	17	19	6	2	0	0	0
Yhteensä	**67**	**216**	**261**	**225**	**65**	**0**	**0**
Kaikki yhteensä (milj. euroa)	**264**	**576**	**805**	**1047**	**879**	**814**	**814**

TEM hallinnonalan määrärahat JTS 2026-2029

- Pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa n. 3,4 mrd. euroa ja se laskee kehyskauden lopussa n. 2,4 mrd. euroon.
  - Edelliseen kehyspäätökseen verrattuna määrärahataso nousee n. 76 milj. euroa kehyskauden alussa ja laskee n. 25 milj. euroa kehyskauden lopussa.
  - Määrärahatasoon vaikuttavat vähentävästi mm. EU:n elpymis- ja palautumisohjelman rahoituksen päättyminen, energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuen päättyminen, uusiutuvan energian tuotantotuen väheneminen ja toimintamenoihin kohdistuvat säästöpäätökset sekä yritystukien vähentäminen ja BF ulkomaantoimintojen siirtäminen UM:lle.
  - Määrärahatasoa lisäävät puhtaan siirtymän investointitukiohjelma, T&K-rahoituksen lisääminen, Ukrainaan myönnettävien vientitakuiden tappiokorvaukset.

Arvioita puoliväliriihen toimenpidekokonaisuuden vaikutuksista talouskasvuun

Puoliväliriihen toimenpidekokonaisuus

- Toimenpidekokonaisuus sisältää
  1. Kasvutoimia ml. veronkevennyksiä
  2. Sopeutustoimia (eli menosäästöjä ja veronkorotuksia)
- Hallitus esitteli tiedotustilaisuudessa 23.4. vaikutuksia julkiseen talouteen. Tässä käsitellään niitä.
  - Sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia
- Tässä ei käsitellä sitä, mitä näkyy julkisen talouden suunnitelmassa (suorat vaikutukset) tai VM:n ennusteissa (kevään ennusteessa julkaistussa vain suorat vaikutukset).
- Tässä käsiteltävässä kokonaisuudessa eivät ole mukana aiemmin linjatut T&k-panostukset eikä puolustusmenojen kasvattaminen

Vuodet 2026 ja 2027: lyhyen aikavälin kerroinvaikutukset

- Finanssipolitiikan kerroin 0,5 ja vaikutusten kesto 2 vuotta.
- Sovelletaan kaikkiin toimiin, joilla on syytä odottaa olevan vaikutuksia kokonaiskysyntään.
- Veronkevennyksillä on positiivinen kerroinvaikutus BKT:hen ja sopeutustoimilla negatiivinen.
  - Näin arvioitu yhteisvaikutus BKT:n tasoon on 0,1 % v. 2026 ja 0,2 % v. 2027.
- Kerroinvaikutus BKT:hen tuottaa epäsuoran vaikutuksen julkiseen talouteen.

Verotoimien oletetut pitkän aikavälin vaikutukset

- Oletukset verotoimien itserahoitusasteista
  - Ylimmät marginaaliverot: 100 %
  - Keskituloisten ansiotuloverotus: 30 %
  - Yhteisövero: 60 %
  - Sopeutustoimiin lukeutuvat veronkorotukset: 20 %
- Muut nyt ja aiemmin päätetyt kasvutoimet tukevat veronkevennysten kasvuvaikutuksia ja siten näkyvät oletetuissa itserahoitusasteissa.
- Arvioitu yhteisvaikutus BKT:n tasoon pitkällä aikavälillä on noin ½–1 %.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Toimenpiteiden vaikutukset julkisen talouteen vuosina 2026 ja 2027

	2026	2027
Vaikutukset julkisen talouden alijäämän tasoon (kun luku on negatiivinen, alijäämä syvenee)		
Suorat vaikutukset, mrd e		
Kasvutoimet	-1,3	-2,2
Sopeutustoimet (eli menosäästöt ja veronkorotukset)	+0,9	+0,9
Yhteensä	-0,4	-1,4
Suorat ja epäsuorat vaikutukset yhteensä, mrd e	-0,3	-1,1
Suorat ja epäsuorat vaikutukset yhteensä, suhteessa BKT:hen, %-yks.	-0,1	-0,4
Toimenpiteiden yhteisvaikutus julkisen velan tasoon, kun otetaan huomioon kertaluonteinen siirto Valtion Eläkerahastosta vuonna 2027 (kun luku on positiivinen, velka kasvaa)		
Mrd e	+0,3	+0,7
Suhteessa BKT:hen, %-yks.	+0,1	+0,0

Toimenpidekokonaisuuden pitkän aikavälin vaikutukset julkiseen talouteen

- Staattinen vaikutus alijäämään nykyrahassa -1,3 mrd
- Yhteisvaikutus (staattinen+dynaaminen) alijäämään nykyrahassa -0,3 mrd
  - Suhteessa BKT:hen hyvin vähäinen, noin 0,1 %-yksikköä